

ВИВЧЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ПАТОГІСТОЛОГІЇ МАЙБУТНІМИ ЛІКАРЯМИ-ЛАБОРАНТАМИ

С. І. Тертишний

Запорізький державний медичний університет

STUDYING OF CLINICAL HISTOPATHOLOGY BY FUTURE DOCTORS OF LABORATORY DIAGNOSTIC

S. I. Tertyshnyi

Zaporizhian State Medical University

У статті висвітлені питання викладання клінічної патогістології для лікарів-лаборантів у відповідності до затвердженої програми з навчальної дисципліни. Підкреслена роль клінічної патогістології в прижиттєвій діагностиці значної кількості патологічних процесів, що вкрай необхідно при підготовці фахівців з діагностичної медицини.

The article highlights the teaching issues of the Clinical Histopathology for the laboratory diagnostic doctors in accordance with the approved program of the educational discipline. The role of Clinical Histopathology is accentuated in vital diagnostics of large amount of pathological processes that is essential in specialists training of diagnostic medicine.

Вступ. Підготовка фахівців з лабораторної діагностики (лікарів-лаборантів) здійснюється у вищих медичних навчальних закладах України з 2012 року. Введення нової спеціальності потребує викладання і нових дисциплін, які були б орієнтовані на більш професійну підготовку фахівців діагностичної медицини. Поряд з традиційними предметами, такими, як патологічна фізіологія, мікробіологія і біохімія, зміст яких безпосередньо пов'язаний із методами діагностики в сучасній медицині, при підготовці лікарів-лаборантів введений новий предмет – клінічна патогістологія. Важливість введення нової дисципліни до плану підготовки майбутніх лікарів-лаборантів пов'язано з необхідністю надання населенню України всебічної висококваліфікованої діагностичної допомоги. До останнього часу в літературі ми не знайшли інформації про досвід викладання клінічної патогістології, що обумовлює актуальність проблеми, яка висвічується в статті.

Основна частина. Клінічна патогістологія, згідно з програмою навчальної дисципліни [1], затвердженою в 2011 році, викладається студентам 5 курсу, які навчаються за спеціальністю “Лабораторна діагностика” 8.12010007 напряму підготовки 1101 “Медицина”. Зміст програми складений відповідно до існуючих нормативних документів [2, 3].

© С. І. Тертишний

Клінічна патогістологія ґрунтується на вивченні студентами гістології, патологічної анатомії та інтегрується з цими дисциплінами.

При вивченні “Клінічної патогістології” акцентується увага на те, що морфологічні методи дослідження відіграють провідну роль у прижиттєвій діагностиці значної кількості патологічних процесів. За допомогою патогістологічної діагностики можливо вже на ранніх стадіях виявляти значну кількість запальних, аутоімунних та онкологічних захворювань, що є актуальним у наш час. Також впровадження останнім часом в діагностичну практику імуногістохімічних методів дозволяє значно розширити можливості патоморфологічної діагностики.

На вивчення клінічної патогістології передбачено 189 годин, до складу яких входять лекції (32 години), практичні заняття (68 годин), самостійна робота (89 годин). Дисципліна структурована на 2 модулі, до складу яких входять блоки змістових модулів: модуль 1 – патогістологія запальних, аутоімунних і дисгормональних хвороб внутрішніх органів і модуль 2 – патогістологія доброякісних та злоякісних пухлин внутрішніх органів. Теми лекцій і практичних занять, які входять до складу 1 модуля, присвячені хворобам шлунково-кишкового тракту, шийки і тіла матки, молочних

і передміхурової залози, щитовидної залози, нирок і печінки. На лекціях і практичних заняттях, які входять до 2 модуля, розглядаються пухлинні захворювання, що відносять до основних груп гістогенетичної класифікації пухлин. На лекціях з дисципліни визначається важливість і діагностичні можливості патоморфологічних методів дослідження в таких напрямках клінічної медицини, як: онкологія, гематологія, гастроентерологія. Це дозволяє сформулювати мотивацію вивчення предмета. На практичних заняттях, поряд з патогістологічною характеристикою захворювань, які вивчаються, акцентується увага на значенні біопсій у діагностиці цих хвороб, приділяється увага сучасним гістологічним класифікаціям окремих патологічних процесів. Оскільки вивчення клінічної патогістології триває протягом усього 1 семестру, інтенсивність занять значно зростає, а самостійна робота у вигляді заповнення навчальних і контролюючих таблиць і схем, які пропонуються студентам на практичних заняттях, підвищує рівень засвоєння досліджуваного матеріалу. Зокрема, на практичних заняттях студентам пропонуються за основними морфо-функціональними ознаками надати диференціальні патогістологічні відмінності основних форм хронічного гастриту, виразкового коліту і хвороби Крона, стадій дисплазії епітелію шийки матки, гепатоцелюлярного раку і холангіокарциноми, аденоми і раку щитовидної залози тощо. Частина діагностичних патогістологічних критеріїв, таких, як ядерно-цитоплазматичний індекс, поліморфізм ядер, наявність патологічних мітозів, є також важливими цитологічними ознаками. Це підкреслює інтегрованість різних морфологічних дисциплін,

а також дає необхідні початкові знання з клінічної цитології, вивчення якої передбачено після засвоєння клінічної патогістології.

Заняття доцільно проводити на клінічних базах кафедр патологічної анатомії, де є гістологічні лабораторії, у яких виконується весь обсяг патоморфологічних досліджень, включаючи гістохімію, імуногістохімію, морфометрію, при цьому вказуються діагностичні можливості того чи іншого методів дослідження при вивченні окремих тем дисципліни. Використання на практичних заняттях електронних технологій у вигляді комп'ютерів і електронних екранів розширює можливості демонстрацій із використанням кольорових зображень мікропрепаратів, що ілюструють сучасні можливості морфологічної діагностики захворювань. Студентам також пропонуються завдання, для виконання яких потрібна додаткова самостійна робота з науковою літературою. Така робота плідно позначається на процесі засвоєння.

Контроль знань здійснюється у вигляді співбесіди по мікропрепаратах, використовується тестовий контроль на поточних і підсумковому заняттях. Іспит здійснюється у вигляді усної співбесіди після діагностики препаратів і тестового контролю.

Висновки. Вивчення клінічної патогістології майбутніми лікарями-лаборантами є цілком обґрунтоване, тому що закладає основи знання з патогістології найбільш розповсюджених запальних, аутоімунних, дисгормональних і онкологічних захворювань, підкреслює значимість морфологічних методів досліджень у сучасній медицині, а також орієнтує на більш професійну підготовку фахівців із діагностичної медицини.

Список літератури

1. Клінічна патогістологія. Програма навчальної дисципліни. – К., 2011.– 32 с.
2. Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін : наказ МОЗ України від 24.03. 2004 р. № 152.

3. Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін : наказ МОЗ України від 12.10. 2004 р. № 492.

Отримано 30.06.15